

Examenul de bacalaureat național 2021
Proba E. d)
Filosofie

Varianta 1

Profilul umanist din filiera teoretică și toate profilurile și specializările din filiera vocațională, cu excepția profilului militar.

- **Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece punct din oficiu.**
- **Timpul de lucru efectiv este de trei ore.**

I. TÉTEL

(30 punct)

Írja a vizsgalapra mindegyik helyzet esetében a helyes válassz betűjelét! Egyetlen helyes válaszlehetőség van.

1. J.P. Sartre felfogásában, *az egzisztencia megelőzi az esszenciát*. Ez azt jelenti, hogy:
 - a. az ember nem szabad és ebből adódóan nem is felelős
 - b. az emberi természet véglegesen adott
 - c. az ember önmagát minden választása által határozza meg
 - d. az embert kötelezik, hogy, azt válassza, amit nem akar
2. Az erkölcs **nem** válaszol az alábbi kérdésre:
 - a. Melyek a jó és a rossz cselekedetek?
 - b. Mit tudhatok?
 - c. Mi a cselekvéseimnek a legfőbb célja?
 - d. Mit kell tenniük?
3. Az alkalmazott etika:
 - a. utilitarizmusnak is nevezzük
 - b. az élvezetet tekinti a legnagyobb jónak az embernél
 - c. teleológiai etika
 - d. morális elveket von le az az egyedi esetek elemzéséből
4. A negatív szabadság esetében, az állam beavatkozása az egyén életébe:
 - a. minimálisra van korlátozva, ami szükséges, hogy az egyéni jogokat és szabadságokat biztosítsa
 - b. arra hivatott, hogy minden személy rendelkezésére bocsássa azon eszközöket, amelyekkel elérhetik a céljaikat
 - c. nagyon általános, és biztosítja minden embernek a képességet, hogy megvalósítsa, amit szeretne
 - d. szükséges feltétele annak, hogy biztosítsa az embereknek az autonómiát, akik nem rendelkeznek megfelelő erőforrással
5. L. Blaga szerint:
 - a. az ember föltárja a közvetlent, a nélkül azonban, hogy túllépné azt
 - b. a titok feltárása csak a tudományos megismerés által valósul meg
 - c. a cselekvő teremtés sajátosan emberi
 - d. az emberi létezés értelme az abszolút igazság megismerésében rejlik
6. A társadalmi politikai felelősség feltételezi, hogy az egyén:
 - a. alárendeli magát minden természeti megszorításnak
 - b. úgy cselekszik, hogy kielégítse saját érdekeit, úgy ahogyan ő gondolja, hogy a legjobb
 - c. cselekedjen racionálisan, annak tudatában, hogy ismeri a tetteinek a következményeit
 - d. válasszon saját lelkiismerete szerint, anélkül, hogy figyelembe venne másokat
7. Az eutanázia egy alkalmazott etikai probléma, mert:
 - a. vitatott és nincs világos morális jellege
 - b. világos morális jellege van és nem vitatott

- c. világos morális jellege van és vitatott
d. nem vitatott és nincs világos morális jellege
8. A pozitív szabadság feltételezi:
a. az állam széleskörű beavatkozását, az egyének által kitűzött célok eléréséhez szükséges eszközök biztosítása érdekében
b. az állam beavatkozásának korlátozása az egyén életébe minimálisra leszűkítve
c. a politika hatalom illetve más egyének által előírt esetleges kényszerek hiányát
d. természeti kényszerek hiánya
9. A Legnagyobb Boldogság Elve képezi az alapját a morális etikában az a:
a. elméleti
b. utilitarista
c. deontológiai
d. alkalmazott
10. Társadalmi politikai kontextusban a szabadság összefügg:
a. a bizonyossággal
b. a társadalmi politikai hajlammal
c. a társadalmi politikai felelősséggel
d. az igazságtalansággal

II. TÉTEL

(30 pont)

A. A baloldali oszlopban az etikára jellemző fogalmak vannak felsorolva, a jobboldali oszlopban pedig ezekre vonatkozó igaz állítások. Írja a vizsgalapra a baloldali oszlop betűinek és a jobboldali oszlop számainak helyes párosítását!

a. Deontológiai etika	1. Az isteni törvényt tekinti a moralitás végső és egyetemes alapjának.
b. Hedonista etika	2. Az ember számára a legfőbb jó az élvezet.
c. Alkalmazott etika	3. Egy emberi tevékenységnek akkor van morális értéke, ha ez csakis saját elveit követő, autonóm akarattól származik.
d. Eudajmonista etika	4. A boldogság az erénnyel összhangban levő racionális tevékenység által érhető el.
	5. Egy elmélkedő folyamat, amely konkrét tényekhez társul.

16 pont

B. Érveljen megközelítőleg tíz sorban az alábbi tétel mellett vagy ellen, miszerint „Az egyetlen szabadság, mely e nevet megérdemli, abban áll, hogy saját javunkra, saját módjaink szerint törekedhetünk mindaddig, míg ezáltal másokat jólétüktől meg nem fosztunk, vagy őket annak elérésében nem gátoljuk.” (J. St. Mill)

8 pont

C. Írjon egy példát, amelyben hangsúlyozza a gyülekezés szabadságát és a békés társulás szerepét/jelentőségét egy demokratikus társadalomban.

6 pont

III. TÉTEL

(30 pont)

A. Olvassa el figyelmesen az alábbi szöveget:

A teljes emberi lényt (...) a létezés két módja jellemzi; az első, a paradicsomi ember sajátossága, amely az emberiségnek csak az emberi létre való felkészülése, a létezés az adott világhorizontján belül, és az önmegőrzése. (...) Az ember a teljességét és méltóságát a létezés második módján keresztül szerzi meg, amely egy egyedi ontológiai mutáció eredményeként jön létre az univerzumban: a titokban való és felfedésre irányuló lét kitüntetett emberi létmódján keresztül. A teljes embert, aki a rejtély horizontján él, és annak érdekében, hogy rejtélyét felfedje magának, "luciferikus embernek" neveztem.

(L. Blaga, *Ființa istorică*)

Vărszolja az alábbi követelményekre:

1. Azonosítsa a filozófiai alapgondolatot, amelyre a szöveg utal. **4 pont**
2. Mutasson rá, körülbelül fél oldal terjedelemben, egy összefüggésre, ami az *emberi természet* és az *alkotói sors* fogalmai között létezik, filozófiai értelemben használva a fenti fogalmakat. **10 pont**
3. Fogalmazza meg személyes véleményét, a szövegben megjelenő filozófiai nézőpont időszerűségére vonatkozóan! **6 pont**

B. Arisztotelész szerint a javaknak az elosztása az emberek érdemeivel arányosan kell hogy történjen az adott helyzetnek megfelelően.

1. Érveljen körülbelül öt sor terjedelemben ennek a filozófiai eszmének/tézisnek az igaza mellett! **6 pont**
2. Szemléltesse egy konkrét példán keresztül, az *igazságosság* és a *egyenlőség* között fenálló viszonyt! **4 pont**